

Správa z vedeckej konferencie
200 rokov Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva
Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove
(20. – 21. september 2018)

V roku 2018 si Gréckokatolícka cirkev na Slovensku pripomína viacero výročí, medzi ktorými je najvýznamnejšie 200 rokov od založenia Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva. V tomto výročnom roku pripravila Gréckokatolícka cirkev na Slovensku viacero podujatí, jedným z nich bola vedecká konferencia so zhodným názvom *200 rokov Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva*, ktorá bola organizovaná v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty, Konferencia sa konala v dňoch 20. – 21. septembra 2018 pod záštitou organizátorov, ktorými bola Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, ako aj samotná Prešovská univerzita v Prešove a Gréckokatolícke arcibiskupstvo v Prešove.

V úvode konferencie zazneli pozdravné slová od prešovského arcibiskupa a metropolitu Mons. Dr. h. c. ThDr. Jána Babjaka SJ, PhD. a rektora Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD. Príhovor k otvoreniu konferencie predniesol aj štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Mgr. Peter Krajňák, ktorý udelil prešovskému arcibiskupovi a metropolitovi Mons. Dr. h. c. ThDr. Jánovi Babjakovi SJ, PhD. za jeho prácu a aktivity pamätnú medailu ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR JUDr. Mgr. Martiny Lubyovej, PhD. Následne nasledoval príhovor dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD. pričom v jeho závere pogratuloval za všetkých zamestnancov a doktorandov fakulty prešovskému arcibiskupovi a metropolitovi Mons. Jánovi Babjakovi k jeho životnému jubileu.

Konferenciu otvoril príspevok s názvom *Obnova katolíckej cirkvi v Prešove v 17. – 18. storočí*, ktorý predniesol rektor Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. Ďalšiu tému *Užhorodská únia v kontexte stredoeurópskych cirkevných únií od konca 16. do začiatku 18. storočia* predstavil ThLic. Juraj Gradoš, PhD. Autorom tretieho príspevku s názvom *Priebeh vzniku Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva* bol doc. PhDr. Jaroslav Coranič, PhD. Túto časť prvého bloku prednášok uzatvoril doc. Volodimír Fenič, PhD. so svojim príspevkom *Od Prešova po Prešov (1816 – 1946): šesť podielov Mukačevskej eparchie a desať spoločných znakov cirkevnej identity gréckokatolíkov užhorodskej únijnej tradície*. Po prestávke nasledoval blok venovaný ďalším príspevkom s danou problematikou

konferencie. So svojím príspevkom *Dokumentácia pamiatok gréckokatolíckej cirkvi na Šariši v druhej polovici „dlhého“ 19. storočia* vystúpil PaedDr. Patrik Derfiňák, PhD. Následne sa slova ujal Mgr. Peter Krajňák s témou príspevku *Jozef Mižičko (1847 – 1918) – generálny vikár Prešovského biskupstva a kanonik Prešovskej kapituly*. Ďalší príspevok „*Cirkvi sestry*“ – *vzťahy medzi Mukačevským a Prešovským biskupstvom v období rokov 1918 – 1939 (administratívny a náboženský aspekt)* predniesol doc. Viktor Kičera, PhD. Súbor prednášok v tento deň uzatvoril dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. s prednáškou *Proces obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi v Československu v roku 1968*. Po diskusii nasledovala prezentácia knižných publikácií edície *Dejiny Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku*, ktorú predstavili jednotliví autori a editori.

Druhý deň konferencie sa začal blokom piatich zaujímavých príspevkov. Prvým prednášajúcim bol prof. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD. – názov jeho príspevku bol *Teológia kňazstva v Užhorodskom rukopisnom Pseudozonarovi, prameni o tradícii východnej cirkvi v Karpatoch*. Nasledovala prednáška prof. PhDr. Petra Žeňucha, DrSc. s témou *O jazyku cyrilských písomností na prelome 18. a 19. storočia*. Ďalšiu špecifickú tému predniesol Mgr. Michal Vadrna s názvom *Rod Mankovičovcov a ich vplyv na život v Mukačevskej eparchii*. Doc. ThDr. Peter Borza, PhD. odprezentoval príspevok *Gréckokatolícka cirkev na Slovensku v rokoch 1939 – 1945*. Posledný blok prednášok daného dňa, ako aj celej konferencie otvoril PhDr. Gabriel Székely, PhD. svojím príspevkom *Biskup P. P. Gojdič a jeho kritika totalitných ideológií 20. storočia*. Následne vystúpil prof. ThDr. Cyril Hišem, PhD s témou prednášky *Bratislavská bohoslovecká fakulta a Vasil' Hopko*. Ďalšia téma sa viedla v ekumenickom duchu a šlo o príspevok s názvom *Od Jeruzalema k Rímu, od Ríma k Jeruzalemu* od Ing. Igora Rintela. *Prešovská eparchia a hladomor na Ukrajine* bol názov nasledujúcej témy príspevku Mgr. Jozefa Šelepeca. V závere odznel príspevok dr. hab. Mareka Rembierza s názvom *Cyrlometodská tradícia a 200 rokov Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva*. Atraktivitu a význam tohto podujatia podčiarkla aj záverečná široká diskusia, ktorá nasledovala po poslednom príspevku.

Konferencia priniesla množstvo vzácných a jedinečných príspevkov, ako aj atmosféru osláv 200. výročia Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva. Príspevky z konferencie budú uverejnené v zborníku, ktorý bude výstupom tejto výročnej konferencie.

Mgr. Ľubica Lenartová

Mgr. Jana Lukáčová